

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У НИШУ
Гж 1022/17
24.02.2017.године
Н и ш

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У НИШУ, у већу састављеном од судија Зорице Стошић, председника већа, Јадранке Митровски и Невене Благојевић, чланова већа, у правној ствари тужилаца АА из ..., ББ из ... и ВВ из ..., чији је пуномоћник Зоран Стаменковић, адвокат из Врања, против тужене Републике Србије, Министарство одбране ВП 6968/51 Врање, ВП 4495/10 Врање и ВП 9001/1 Врање, коју заступа Војно правобранилаштво, одељење у Нишу, ради дискриминације и накнаде штете, вредност спора 50.000,00 динара, одлучујући о жалбама тужиоца ВВ и тужене, изјављених против пресуде Вишег суда у Врању 1П1.2/15 од 08.12.2016. године, на седници већа одржаној дана 24.02.2017. године, донео је

П Р Е С У Д У

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосноване жалбе тужиоца, ВВ из ... и тужене, Републике Србије, Министарства одбране и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Врању 1П1.2/15 од 08.12.2016. године у ставу првом, другом, трећем, четвртном, усвајајућем делу става петог изреке и у ставу шестом изреке.

О б р а з л о ж е њ е

Првостепеном пресудом, ставом првим изреке, утврђено је, да је Закључком Владе РС 05 број 401-161/2008 од 17.01.2008. године, којим су обезбеђена средства ради исплате новчане помоћи ратним војним резервистима са пребивалиштем на

територији седам неразвијених општина (Куршумлија, Блаце, Бојник, Лебане, Житорађа, Дољевац и Прокупља) повређено начело једнаких права и обавеза, чиме је извршена дискриминација на основу места рођења и пребивалишта ратних војних резервиста на територији свих осталих општина, које нису наведене у Закључку Владе РС од 17.01.2008. године, а тиме и овде тужиоцима АА и ББ, као учесницима рата 1999. године. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцима АА и ББ, као учесницима рата 1999.године, по основу нематеријалне штете због дискриминације исплати износ од по 50.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана пресуђења до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца ВВ да се утврди да је Закључком Владе од 17.01.2008. године којим су обезбеђена средства ради исплате новчане помоћи ратним војним резервистима са пребивалиштем на територије седам неразвијених општина (Куршумлија, Блаце, Бојник, Лебане, Житорађа, Дољевац и Прокупље), повређено начело једнаких права и обавеза чије је извршена дискриминација на основу места пребивалишта ратних војних резервиста са пребивалиштем на територији свих осталих општина које нису наведене у Закључку од 17.01.2008. године, а тиме и овде тужиоцу ВВ, као учеснику рата 1999.године, као и да се обавезе тужена РС Министарство одбране ВП 9001/1 да му по основу нематеријалне штете због дискриминације исплати износ од 50.000,00 динара, са каматом почев од дана пресуђења до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је приговор стварне ненадлежности овог суда. Ставом петим изреке, обавезана је тужена да тужиоцима АА и ББ, на име трошкова парничног поступка исплати износ од 95.770,00 динара, са каматом од дана извршности пресуде, док је одбијен део захтева за исплату камате од дана пресуђења до дана извршности пресуде. Ставом шестим изреке, обавезан је тужилац ВВ да туженој, на име трошкова парничног поступка плати износ од 6.000,00 динара.

Против наведене пресуде тужилац ВВ је благовремено изјавио жалбу, побијајући пресуду у ставу трећем и шестом изреке, из свих разлога предвиђених одредбом чл. 373. ЗПП-а, са предлогом да другостепени суд првостепену пресуду у том делу преиначи или укине.

Против исте пресуде тужена је благовремено изјавила жалбу, побијајући

пресуду у усвајајућем делу изреке, из свих разлога предвиђених одредбом чл. 373. ЗПП-а, са предлогом да другостепени суд првостепену пресуду у том делу преиначи.

Испитујући побијану пресуду сходно одредби чл.386. ЗПП-а („Службени гласник РС“, број 72/11, 49/13 74/13 и 55/14), Апелациони суд је нашао, да жалбе тужиоца ВВ и тужене, нису основане.

У спроведеном поступку и првостепеној пресуди нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из чл.374. ст.2. тач.1. до 3, 5, 7, и 9 ЗПП-а, на које Апелациони суд пази по службеној дужности, нити повреде из тач. 12 ЗПП-а на коју се жалбом тужене указује, јер пресуда нема недостатака због којих се не би могла испитати, изрека пресуде је јасна и разумљива и иста не противуречи сама себи, нити разлозима датим у образложењу о битним чињеницама и изведеним доказима.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су били учесници у рату током 1999. године и то, АА у периоду од од 24.03.1999. до 19.06.1999. године при војној пошти 6968/51, тужилац ББ, у периоду од 24.03. до 16.06.1999. године при војној пошти 4495/10 и тужилац ВВ, у периоду од 24.03.1999. до 24.06.1999.године при војној пошти 9001/1, што је потврђено и приложеним фотокопијама војних књижица на име тужилаца. Влада Републике Србије донела је дана 17.01.2008. године Закључак којим је прихваћена информација о потреби обезбеђења средстава остварених у поступку приватизације за исплату помоћи неразвијеним општинама, да се део средстава остварених у поступку приватизације 2007. године у износу од 2.000.000,00 динара пренесе у шест месечних рата почев од јануара 2008. године на посебне рачуне неразвијених општина Куршумлија, Блаце, Бојник, Лебане, Житорађа, Дољевац и Прокупље, а да право на добијање новчане помоћи стиче сваки ратни војни резервиста из наведених општина који достави правноснажну пресуду донету на основу одрицања од тужбеног захтева пред надлежним судовима против Републике Србије, а ради исплате накнаде, као и писмену изјаву да нема даљих потраживања по том основу према Републици Србији. Тужиоци тужбеним захтевом траже, да се утврди да је на наведени начин повређено начело једнаких права и обавеза и да је тиме извршена дискриминација, на основу пребивалишта ратних војних резервиста и то, на територији

свих осталих општина које нису наведене у Закључку Владе РС од 17.01.2008. године, па и у односу на њих, због чега тужиоци сматрају да им припада право на накнаду нематеријалне штете по основу учињене дискриминације.

На основу наведеног чињеничног стања правилан је закључак првостепеног суда да у конкретном случају у односу на тужиоце АА и ББ, са пребивалиштем на територији Пчињског округа, и остале војне резервисте са територије других општина, постоји разлика у поступању органа јавне власти исплатом ратних дневница војним резервистима у седам наведених неразвијених општина Топличког округа, с обзиром да су сви били на истом задатку. Дискриминација је неоправдано чињење разлике између одређених лица по основу личног својства, при чему пребивалиште, осим личног имена и држављанства, представља атрибут сваке физичке личности, у складу са одредбом члана 21 Устава РС и члана 14 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода. Правилно закључује првостепени суд, да је таква разлика у поступању дискриминаторска, јер за исту не постоји објективно и разумно оправдање, јер иста не тежи легитимном циљу, односно не постоји разуман однос пропорционалности између употребљених средстава и циљева који се настоје остварити у виду социјалне помоћи неразвијеним општинама, с обзиром да исплата која је извршена према Закључку Владе РС од 17.01.2008. год. не представља исплату социјалне помоћи, већ исплату ратних дневница, имајући у виду да војни резервисти нису били у обавези да доставе доказе о имовном стању или социјалној угрожености, а били су у обавези да доставе доказе да су се одрекли тужбеног захтева по основу накнада ратних дневница и писмену изјаву да немају даљих потраживања по том основу. Услед наведеног није било објективног и разумног оправдања за различито третирање резервиста само на основу места пребивалишта, те је првостепени суд на потпуно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право у односу на тужиоце АА и ББ, позивајући се на одредбу члана 21 Устава РС, члан 14 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, као и члан 200 и 277 Закона о облигационим односима.

Неосновани су жалбени наводи тужене, да је првостепени суд погрешном применом материјалног права одлучио о истакнутом приговору недостатка пасивне

легитимације на страни тужене, јер је предметни закључак донела Влада Републике Србије, те да тужено Министарство одбране није потписник ни Закључка, ни Споразума. Наиме, иако је предметни Закључак донела Влада РС, која је претходно закључила и Споразум са штрајкачким одбором ратних војних резервиста наведених неразвијених општина, Република Србија према Уставу, преко владе врши своја овлашћења, док је према Закону о министарствима, тужено Министарство одбране саставни део Владе РС, те постоји пасивна легитимација тужене у овој правној ствари, без обзира што није директни потписник ни Закључка, ни Споразума.

Неосновани су жалбени наводи тужене, да одлука Владе не може бити предмет оцене од стране редовних судова опште надлежности, те да редовни суд не може утврђивати неуставност општег акта Владе у смислу да садржи дискриминаторску одредбу. Ово са разлога што првостепени суд у конкретном случају није ценио уставност, ни законитост предметног Закључка, већ је правилно утврђивао, да ли је тужена доношењем предметног Закључка Владе РС учинила акт дискриминације у смислу одредбе члана 21 Устава РС и члана 14 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, па је након потпуног и правилног утврђења чињеничног стања правилно закључио, да је тужбени захтев тужилаца АА и ББ основан, јер су у конкретном случају испуњени услови за примену наведених правних норми.

Како Устав РС према одредби члана 197 забрањује ретроактивност, то се у конкретном случају у материјалном смислу не може применити Закон о забрани дискриминације који је донет 2009. год., из разлога што су Споразум и Закључак Владе РС донети током 2008. год., а сам Закон о забрани дискриминације не садржи одредбе о ретроактивној примени. Због наведеног је правилна примена материјалног права од стране првостепеног суда у виду непосредне примене одредбе члана 21 Устава РС и 14 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода. У том смислу правилан је закључак првостепеног суда да предметне исплате засноване на Закључку Владе РС од 17.01.2008. год. представљају ратне дневнице, а не социјалну помоћ угроженима са територије неразвијених општина, имајући у виду сам услов који је постављен у закључку за остварење права на исплату ратним резервистима са

подручија наведених општина, односно чињеницу да су резервисти Топличког округа морали да се одрекну тужбеног захтева у вези са исплатом накнаде по основу ратних дневница, те да није постојала обавеза за наведена лица да доказују лоше имовинско стање и социјалну угроженост, сагласно мишљењу Поверенице за заштиту равноправности од 26.07.2011. год. које за суд садржи необавезујући, али прихватљив правни став, у вези тумачења циља и сврхе предметног Закључка Владе РС. Због наведеног у конкретном случају постоји разлика у поступању органа јавне власти исплатом ратних дневница војним резервистима у седам неразвијених општина Топличког округа у односу на остале војне резервисте, па и у односу на тужиоце АА и ББ, обзиром да су се ова лица налазила у истој правној ситуацији као и војни резервисти на које се Закључак Владе односи, са једином разликом у погледу пребивалишта, те је у односу на ове тужиоце разлика у поступању од стране тужене само услед разлике у пребивалишту дискриминаторска, јер не постоји објективно и разумно оправдање за различито третирање резервиста само на основу пребивалишта, те је жалба тужене на став један и два изреке пресуде неоснована.

Неосновано се жалбом тужене указује на погрешну примену материјалног права у односу на став два изреке пресуде из разлога што утврђена повреда забране дискриминације није предвиђена као основ за досуђивање нематеријалне штете, међутим, иста представља узрок који у конкретном случају има за последицу повреду права из корпуса права личности у смислу одредбе члана 200 Закона о облигационим односима, имајући у виду да се тужбом потражује и нематеријална штета због повреде забране дискриминације од стране тужене. Правилно је првостепени суд приликом одлучивања о висини тражене нематеријалне штете, водио рачуна о значају повређеног добра и циљу коме та накнада служи, као и да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њиховом природом и друштвеном сврхом, те је правилном применом одредби члана 200 и 277 Закона о облигационим односима и чл. 232 Закона о парничном поступку, тужиоцима АА и ББ досуђена накнада у износу од по 50.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од пресуђења до исплате.

Ценећи жалбене наводе тужиоца ВВ који се односе на став три изреке пресуде, Апелациони суд налази да су исти неосновани, из разлога што се овај тужилац није

налазио у истом правном положају, као ратни војни резервисти из Топличког округа, према условима које за исплату ратних дневница предвиђа сам Закључак Владе РС од 17.01.2008. год. Како се у конкретном случају, по правилној оцени првостепеног суда, не ради о исплати социјалне помоћи, већ о исплати ратних дневница то је тужилац, подносилац жалбе, био у обавези да докаже да испуњава исте услове који су предвиђени предметним Закључком Владе РС за ратне резервисте са Топличког округа, те да у односу на њега и резервисте са подручја седам неразвијених општина не постоји разлика у правном положају, већ само разлика у погледу територијалне припадности која је у конкретном случају дискриминаторске природе. Како је према Закључку услов за исплату ратних дневница да су се ратни резервисти одrekli од тужбеног захтева ради исплате накнада против Републике Србије као тужене, и писана изјава да исти немају потраживања по том основу према Републици Србији, односно да нису остварили накнаду по основу ратних дневница, да не би било двоструке исплате по истом правном основу, то тужилац ВВ не испуњава услове из Закључка, јер је током првостепеног поступка као неспорно утврђено, да је исти водио спор против РС за исплату накнаде по основу ратних дневница и у истом успео, односно остварио одређену новчану накнаду. Разлика у износима који је тужилац ВВ у том судском поступку остварио, у односу на износе исплаћене ратним резервистима по Закључку Владе РС, није од утицаја на утврђивање да ли је Закључак као акт органа јавне власти дискриминаторске природе у односу на наведеног тужиоца као подносиоца жалбе, имајући у виду да је услов за исплату ратних дневница по Закључку био да се никакав спор по том основу не води против РС, те да по истом правном основу није остварена накнада против Републике Србије. Са друге стране тужилац ВВ није доказао, у смислу одредбе члана 231 Закона о парничном поступку, да је по Закључку исплаћивана накнада и оним ратним резервистима Топличког округа, који су исту остварили по основу осмочасовног боравка на ратишту за време рата 1999. год., те да у том смислу постоји дискриминаторско поступање тужене и према њима.

Апелациони суд је ценио и друге жалбене наводе тужиоца ВВ и жалбене наводе тужене, али налази да исти нису од утицаја на другачију одлуку Апелационог суда, имајући у виду да је првостепени суд правилно применио материјално право, те да је чињенично стање правилно и потпуно утврђено.

Потврђена је одлука о трошковима поступка садржана у усвајајућем делу става петом и у ставу шестом изреке пресуде јер је донета правилном применом чланова 153. и 154. Закона о парничном поступку.

Са изнетих разлога, на основу одредбе члана 390 Закона о парничном поступку, одлучено је као у изреци ове пресуде.

АПЕЛАЦИОНИ СУД У НИШУ, дана 24.02.2017. године Гж.1022/17

Записничар-судијски помоћник,

Оливера Цветковић Алексић

Председник већа-судија

Зорица Стошић